



„ეროვნული მწერლობა“
თბილისი 2009

გამოჩენილი ქართველი პოეტის და პროზაიკოსის გრიგოლ აბაშიძის 95 წლისთავთან დაკავშირებით განმეორებით გამოიცემა ლექსების კრებული „არყოფნისაკენ“. პირველი გამოცემა 1994 წლით თარიღდება. პოეტურმა კრებულმა იმთავითვე მოიპოვა საყოველთაო სიყვარული და მოწონება. გრიგოლ აბაშიძის ნიშნ „არყოფნისაკენ“ მიენიჭა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო პრემია.

გრიგოლ აბაშიძე

არყოფნისაკენ!



„ეროვნული მწერლობა“
2009

გამომცემელი: თამარ აბაშიძე

რედაქტორი: ვაჟა ოთარაშვილი

ISBN 978-99928-0-159-8

გამომცემლობა „ეროვნული მწერლობა“. 2009.

შედეგრი 80 წლის ასაკში!

ცხოვრების გრძელ გზაზე გრიგოლ აბაშიძეს არაერთხელ გაუხარებია ქართველი ხალხი თავისი მაღალი შემოქმედებითი მიღწევებით. ქართული პოეზიის მკითხველს დაუფინყრად ახსოვს ბატონ გრიგოლის ძვირფას ქმნილებათა მთელი წყება: „ჯიქთახათუნი“ თუ „ყვაგილი სანაპიროსი“, „ჯაჭვგაუხდელი“ თუ „ოცნება უფლისნულისა“, „სვენკის ჩვენება“ თუ „გიორგი მეექვსე“... ოთხმოცს უახლოვდება პოეტი... და ჰა, ჩვენს სიხარულს, როგორც იტყვიან, საზღვარი არააქვს: ჩვენს ხელთაა შესანიშნავი კრებული და გვირგვინი მისი, ახალი ბრწყინვალე ლექსი „არყოფნისაკენ“ — მძლავრი, ამალეღვებელი ორატორია კაცობრიობის მარადიულ საფიქრალზე, სიკვდილსა და ხორცის მტვრადქცევაზე, იმქვეყნიური არსებობის ეჭვსა და სასოებაზე, თქვენ წარმოიდგინეთ, სულისა და ხორცის სამყაროში განზავებისათვის სტოიკურ მზადყოფნაზე...

„არყოფნისაკენ, არყოფნისაკენ
ჩემს გასაფრენად ქრიან ქარები,
გიჟურ ქროლვაში გაქრობას ვჩქარობ,
უკვე გაშლილან იაღქანები,
არარსებულთან შესაერთებლად
სულმოუთქმელად მივექანები“...

მაგრამ ეს აჩქარება, ეს თავგანწირული, „სულ-მოუთქმელი“ ლტოლვა არყოფნისაკენ, სიცოცხლისაგან თავდახსნის ეს თავგანწირული წყურვილი სიბერით როდია გამოწვეული! მსოფლიო ლიტერატურაში და ჩვენს ქართულ პოეზიაშიც არახალია ცხოვრების მიწურულის სევდა-ნაღველი მზისქვეშეთის დატოვებისა. გრიგოლ აბაშიძე არ იმეორებს თავისთავად ამ სავესებით კანონიერ სათქმელს, არყოფნისაკენ ლტოლვის, წუთისოფლისაგან გაცლის იმპულსები პოეტის არსებაში აღძრულია მნიშვნელოვანი მიზეზებით: სამშობლო ქვეყნის ძნელბედობით, სამოქალაქო ომით, ბრიყვული შინააშლილობით, თავისუფლებისათვის ბრძოლის წარუმატებლობითა და იმედგაცრუებით, ერთი სიტყვით, გამწარებული არსებობით...

„ამ სოფლის წესი ეს იყო, ალბათ,
ვინც ამაშენა, მანვე დამშალა!
მიტომ მასმევდა წვეთ-წვეთად შარბათს,
რომ ბოლოს მესვა მხოლოდ სამსალა.“

და ეს მავიწყებს ყველა სატიკვარს,
გულს ჩამრჩა დარდის ერთი ნესტარი, —
მეც სამარეში ისე ჩავდივარ,
სამშობლოს საშველს ვერ მოვესწარი!“

კრებულის მშვენებას შეადგენენ ლექსები: „ოდა თავისუფლებას“ და „კომმარული წინათგრძნობა“, „ნახანძრალ თბილისში“ და „რა დამაძინებს“, „ზღვამ აგრე იცის“ და მრავალი სხვა. გრიგოლ აბაშიძის ლექსების ახალი წიგნი საერთოდ და განსაკუთრებით კრებულის დამაგვირგვინებელი ლექსი „არყოფნისაკენ!“ უკანასკნელი წლების თვალსაჩინო პოეტური მიღწევაა. ნუ შეგვემინდება, ეს გახლავთ შედეგური — 80 წლის ასაკში დაწერილი, ყოველგვარი მოდური მანიპულაციებისა და თვითმიზნური ნოვაციების გარეშე, სწორედაც გრიგოლ აბაშიძისეული ნაცადი ოსტატობით...

„არყოფნისაკენ!“ — ღმერთმა გვაშოროს, ბატონო გრიგოლ, არყოფნა! ჯერ ერთი, ჭეშმარიტ პოეტს ხომ „არყოფნის“ შემდეგაც „ყოფნა“ უწერია! მინდა მოგილოცო ძვირფასი ლექსი და წინასწარ მადლობა მოვახსენო გამომცემლობა „მერანს“, ჩემს ამ მცირე ნობათთან ერთად, საიუბილეო კრებულის ასე ოპერატიულად გამოცემისათვის. ჩვენი მიზანი იყო ჭეშმარიტი პოეზიისათვის მეტი და მეტი მკითხველის მოპოვება, ჭეშმარიტი პოეტის დროული და ღირსებისამებრ დაფასება.

მურმან ლუბანიძე

1994

ოდა თავისუფლებას

ის მოდის ზღაპრულ მშვენივლით სავსე,
ასული ცეცხლის ნგრევის და შფოთვის,
ტყვიების თქეში გადასდის თავზე
და დაცემულთა გვამებზე მოდის!

თმებში უბრწყინავს ხანძრების ფერფლი,
ფეხს რომ აბიჯებს ტყვიით მოცელილთ,
ვაშას მოსძახის მისივე მსხვერპლი,
მის ნატერფალზე სისხლის მკოცნელი.

ძირს დამსხვრეული გდია უღელი,
მაჯებს აჩნია ბორკილის ჟანგი;
მოდის ამაყად წარბშეუხრელი
და წინ მოუძღვის ღვთიური ჰანგი.

სანდომიანი და ფეხშიშველი
მოდის ღვთაების ხელით ნახატი,
მოდის მიმნდობი და მიმზიდველი
და შუბლს უმშვენებს სისხლის ნაკადი.

ოცნება ხალხთა, ნატვრა მგოსანთა,
მოდის, მოაფრქვევს ელვას ტყვიებად...
მზის ამოსვლას ჰგავს მისი მოსვლა და
მას ყველაფერი ეპატიება!

1993

ფიქრები საქართველოს რუკაზე

შენს რუკას — შენი ბრძოლების სარკეს,
ნენდა და გლეჯდა ბედი წყეული,
ძონძებს ჰგავს შენი მინანქლის თარგი,
დაფლეთილია შენი სხეული,

ბალ-ვენახიანს, ციხე-ტაძრიანს
შენს სამხრეთს ხურავს ცა გაუხსნელი,
მავანს და მავანს მიუტაცნია,
სხვათა და სხვათა ადგას უღელი.

რაც დღემდის მოგყვა, რაც შეგრჩენია —
კოდორიანი, ალაზნიანი,
თუმც შენი ჰქვია, რალა შენია,
ისიც გამხდარა სხვათა ზიარი.

მუხას წააქცევს, ლერწამს კი არა,
პირალესილი ამდენი ცული,
რა მოგიშუშებს ამდენ იარას,
რამ მოგიჩინოს ამდენი წყლული!.

და რომ გეხვევა ღრუბელი ბნელი
შორიდან როგორ გიყურო მშვიდად.
ნუთუ დამხოვა ჩვენს დროში გელის,
დაუდევრობით შენთავე შვილთა?!
არა, შენ წელში ისევ სწორდები,
რომ კვლავ წამოდგე ბუკით, ნალარით,
ისევ იწვევენ მზისკენ ყლორტები,
შენს ძველ ფესვებზე უხვად ნაყარი.

დიდება ამ დღეს, დიდება ამ დღეს,
ბორკილი ეგდოს ძირს დამსხვრეული,
ლაზარესავით, ხვალ ისევ აღდგეს
დღეს დაფლეთილი შენი სხეული!

1992

ოცი წლის ბიჭებს ვაცილებ ცრემლით,
ისინი ჩემი სისხლხორცებია...
მე რაღად მინდა სიცოცხლე ჩემი,
როცა შვილები იხოცებიან!

მათ ნაცვლად სიკვდილს ვნატრობ
ათასჯერ,
ზეცა ჰქუხს, მინას გააქვს ზანზარი...

ღმერთო, რა ცოდვის გამო დამსაჯე,
ღმერთო,
ამ დღეებს რად მომასწარი!

1992

რა დამაძინებს

გადაიარე, შავო ღრუბელო,
მოთქმავ მიყურდი, ცამდის ასულო!
ვაი დალო და ვაი ჭუბერო,
ვაი გოლგოთის გზავ, უსასრულო!

ბაღებს რა უნდათ ამ ბნელ ღამეში,
როგორ დაძლევენ ამ გრძელ მანძილებს?!

მე მათი კვნესა ახლაც ჩამესმის,
რა დამაძინებს,
რა დამაძინებს!

1994

თუმც უნაპირო გაქვთ მინა-წყალი

თქვენ მიაღწიეთ მიზანს სასურველს,
თეთრო ვეშაპო, შავო ურჩხულო —
ჩვენს მოსასპობად სხვები აღჭურვეთ,
თავს დაგვახვიეთ ყველა ურჯულო.

შემოგვისიეთ ყველა მზაკვარი,
სისხლის წყურვილით მხეცი აღანთეთ...
ინვის ქართველი ბავშვის აკვანი
და ჩვილის სისხლი ღმერთს შეჰღალადებს!

ქარი ჰქრის, მთებში გზა დათოვლილა,
ისმის მოთქმა და წყევლას უთვლიან
მათ, ვინც აქცია მკვიდრი ლტოლვილად
და ამოძირკვა დედა-ბუდიან.

თუ წყევლა-კრულვა ხალხების ახდა,
ნათელი როგორ უნდა იხილოთ?!
თქვენ საპყრობილე აშენეთ ხალხთა
და არ გრცხვენოდათ, ვაი, სირცხვილო!

სულ სხვის მინაზე გეჭირათ თვალი
და შიშს სთესავდით ხიშტით, შეტევით,
თუმც უნაპირო გაქვთ მინა-წყალი,
მაინც არ გყოფნით და ვერ ეტევით.

კმარა! სისხლიან ხელს ნულარ ინვდით,
შველას, მშვიდობას ყველგან ითხოვენ...
და თქვენც გაძლებით ბოლოს იმ მინით,
მინით, რომელიც შეგჭამთ თვითონვე!

1993

**კომპარული წინათბრძნობა,
რომელიც დროდადრო
სულს მივფოთიავს**

„მდინარეთა ზედა ბაბილოვნისათა მუნ დავსხედით
და ვტიროდეთ... ძენთა ზედა შორის მისსა მუნ
დავხკიდენით საგალობელნი ჩუენნი“...

ფსალმუნი 137

ცხოვრება ჩვენი
ნუთუ ამით უნდა დამთავრდეს,
რომ საგოდებლად
ენისეის პირად ჩამომხდართ
ლამემ მოგვისწროს —
უსასრულოდ ხანგრძლივმა ლამემ...
არა, მე იმ დღეს
ვერ შევხვდები თავდადრეკილი,

ხმაჩანყვეტილ ჩანგს
მივანარცხებ სისხლისმსმელ მომხდურს
და თუ დამპყრობელს
ვერ შევაკვდი, ჩემს ჩანგს კი არა,
ჩემს ტანჯულ სხეულს
ჩამოვკიდებ იმ ძენის ტოტზე
გაჩანაგებულ სულის კარნახით!

1993

ნახანძრალ თბილისში

თბილისის ზეცას, ღრმას და უძიროს,
გადაეფარა მწუხრის ზენარი.
სახლთა ამ ჩონჩხებს როგორ ვუცქირო!
ამ უბედურ დღეს რად მოვესწარი!

ნაცნობი ქუჩაც, გზაჯვარედინიც,
თვალდათხრილია და შავად ბოლავს...
ისევ მობრუნდა ჯალალედინი?
ისევ წავაგეთ კრწანისთან ბრძოლა?

არა! კაენის ჰკივის მახვილი,
ეს ძმისმკვლელს დარჩა კვალი შავბნელი,
ცას შეჰღალადებს სისხლი დაღვრილი,
უღვთოდ დაღვრილი სისხლი აბელის.

ვაი, ქალქის ძვლებო ბებერო,
ვაი, დაშლილო ხანძრით, ქვიტკირო!
რომელი ერთის ფერფლს მოვეფერო,
რომელი ერთი ძმა დავიტირო?!

და როცა ვწყველი განხეთქილებას,
ცრემლიან თვალებს მივაპყრობ ცისკენ...
დავდივარ,

მტკივა

და მეტირება...

უფალო, გვიხსენ!

უფალო, გვიხსენ!

1992

შხამით სავსე თასი

რალა ვილონო, ბედო მსახვრალო,
ამდენ უბედურს ცრემლსაც ვერ მოვწმენდ.
რატომ დამტოვე, ღმერთო მაღალო,
ქართველთა მოდგმის დაქცევის მონმედ!

დროთა კავშირი განყდა უწყვეტი?
ბედის ტრიალში ვერ გავერკვიე?
ვისაც შესხმას და ქებას ვუწერდი,
მე როგორ დავწერ მათთვის რექვიემს!

რა ზარი ისმის, რა ულმობელი!
ასეთი ზარი ჯერ არ მსმენია.
შხამით სავსე თასი, რომელიც
ბოლომდე ჩემი შესასმელია!

სხვა არჩევანი არც მაქვს, უბრალოდ,
დღესაც შხამს ვსვამ და ხვალაც შხამს ველი...
ბოლომდე შევსვამ, რაკი, უფალო,
არ ამარიდე ეს შესასმელი!

1993

ვინ ახსნის!

ადიდებულმა წყალმა გაგვრიყა,
გალმა-გამოღმა ვდგავართ ცალ-ცალად.
თავისუფლებით რომ დავმტკბარიყავ,
ქვეყნის აწენვამ არ დამაცალა.

მაინც ვაბიჯებ ცეცხლს ფეხშიშველა,
მტკივა და მენვის (არ ვარ იოგი)
ველარც ღვთისმშობლის კალთამ გვიშველა
ვერც გვინინამძღვრა წმინდა გიორგიმ.

იქნებ სიცოცხლე უკვე არა ღირს,
ვინ გამცემს პასუხს, დარჩენილს სახტად,
ვინ ახსნის ჩემი ხალხის ხარაკირს,
როდესაც მისი ოცნება ახდა.

ვინ მეტყვის, რატომ შემომაგება
შარბათის ნაცვლად ბედმა სამსალა,
თავისუფლების გემოს გაგება
წუთისოფელმა რად არ მაცალა!

1994

გვაპატიებენ?!

უღელტეხილებს გავცქერ გიჟივით,
 ნისლეები დაძრა ცრემლების ორთქლმა,
 მზარავს უმნეო ბავშვთა ჟივჯივი
 და ძუძუგამშრალ დედების მოთქმა.

გოდებად უძღვის მათ გრძელ ქარავანს,
 წყევლა ანწყოსი, გმობა წარსულის,
 და ჩემს ბედს ვყვედრი, ბრმა რომ არა ვარ,
 ყრუ რომ არა ვარ სმენადახშული.

ცივი მზერა მდევს გაყინულების,
 არსად ვარდები, არსად იები...

- გვაპატიებენ მათი სულები?
- არ გვაპატიებენ!

1994

ვერ შემაძულე!

სიბნელევე, საქართველოს ცაზე დაძრულო,
 მაკმარე, ნუ მისევ ავსულებს,
 ნუ ცდილობ სამშობლო შემაძულო,
 ვერ შემაძულე!

მე უკუნს იქითაც ვხედავ ცისკარს,
 თუმცა მშობლის კვნესა მესმის გამუდმებით,
 რაც უფრო მებრალება, მით უფრო მიყვარს,
 მე მის სიყვარულს ვერ განვუდგები.

გასრულდი, ქარიანო ნოემბერო,
 სამშობლოვ, განერიდე ბნელს და ბოროტს...
 მიმიშვი, შენს წყლულებს მოვეფერო,
 მაცალე,
 შენს იარებს ვეამბორო!

1994

არ თქვა, აღარ გამაგონო!

მეორდება ისტორია,
 დღევანდელს ჰგავს გარდასული,
 რახან ბევრი გვიცხოვრია,
 ნუთუ დგება დასასრული?!

არა! არ თქვა დავბერდითო,
 ნუ მაჯერებ, რაც არ მჯერა,
 არ მწამს სიტყვა ავბედიოთი,
 რომ ჩამძახონ ათასჯერაც!

ვიცი, რომ ეგ აღსარება,
 როგორც ზოგ-ზოგს ადრე, წინათ,
 გათქმევინა გამწარებამ,
 სიყვარულმა გათქმევინა.

თუ არ გინდა დამალონო,
 დაბერება არ თქვა ჩვენი,
 მეტი აღარ გამაგონო
 ეს სასტიკი განაჩენი.

ვერ გავივლებ მაგ ფიქრს გულში...
 უკვდავების ჯილოსანი,
 ჩვენ ხომ ვაჟა გვყავდა გუშინ,
 გუშინ გვყავდა ფიროსმანი.

ხომ ბრუნავდა ცაში ძერა,
 ჩვენ რომ გულ-ღვიძლს გვიკორტნიდა,
 მაგრამ გუშინ დაინერა,
 სწორედ გუშინ „ნიკორნმინდა“.

სიცოცხლის ხე თუმც ძველია,
 დროის ხავსი არ ედება,
 მას არასდროს უწერია
 სიკვდილი და დაბერება!

1993

ორგვარი სინანული

გვიან მივხვდი: ყოველი,
 ცუდიც, კარგიც მოაქვს დროს.
 ჩემს ბედს ვგმობდი, რომელმაც
 შენს დაცემას მომასწრო.

ახლა სინანულსა მგვრის
 ნაღვლიანი ფიქრები:
 შენ რომ აღორძინდები,
 მე ხომ აღარ ვიქნები!

მე მივდივარ, შენ გტოვებ,
 თითქმის სასომიხდილად.
 შენ აღდგები, მაგრამ მე...
 მე შენ ველარ გიხილაე!..

1994

ამაოების მატარებელი

ცხოვრების ეტლის სადარბელი
 საცაა გავა მატარებელი

გალაკტიონი

ჩქარი ყოფილა, საოცრად ჩქარი,
 ჩემი ცხოვრების მატარებელი!
 ისე უეცრად გასცდა ჩემი დანიშნულების
 სადგურს,
 რომ ჩასვლაც ვერ მოვასწარი.

თანამგზავრთაგან
 აღარა ჩანს უმრავლესობა,
 ჩემს შეუმჩნეველად
 ამოსულან სულ სხვა მგზავრები
 და ვნუხვარ, ასე რატომ დავყოვნდი
 ამაოების მატარებელში...

1993

ნუთუ ბოლომდე ბოროტს დანებდი,
 კერპებს, ბომონებს სახავ ღმერთებად?
 ისე დაჩლუნგდი, ისე დაბნელდი,
 მე შენთვის
 ფურთხიც არ მემეტება!

1992

და მაინც მჯერა

შევყურებ უტყვი და შუბლშეკრული,
 რა ძალა იყო, ნეტავ, ეგ ძალა,
 შენ რომ დაგცა და ისე შეგცვალა,
 რომ შენი შვილიც ვერ გცნობ ბედკრული.

ყველა სიკეთე სიავედ გექცა,
 ღვარძლით, სიბრმავეთ და უნიჭობით
 ბნელ ბოროტების ზღვაში ვიხრჩობით,
 განწირულები სატანის კერძად.

ლამის დავკარგო რწმენა შენი გზის,
 გული ჯავრისგან შემომეფლითა...

და სადღაც მაინც მჯერა, ფერფლიდან
 შენ კვლავ აღდგები, როგორც ფენიქსი!

1993

თვალი ცქერით, გული ქვერით

თუ ვლონდები, რაღად ვმღერი,
მთმენი ქირთა ათასფერთა?!
ვერ გავაძლე თვალი ცქერით,
გული ძგერით არ დაბერდა.

საგალობელს უწყობს კილოს
ცალკე გული, ცალკე თვალი,
გალვივებას კიდევ ცდილობს
ფერფლნაყრილი ნალვერდალი.

ისევ ელის აფეთქებას,
ისევ ელის ახალ ელდას...
და სიმღერაც არ ბერდება,
რაკი გული არ დაბერდა!

1992

ზღვამ აგრე იცის

ზღვამ აგრე იცის
ქარიშხალი ყალყზე შედგება,
აიჯაგრება და
მრისხანედ დაიგრაგნება,
ამოყრის ყველა სიბინძურეს
სიღრმეში დანთქმულს
და გეგონება
თვითონ ფსკერი ამოტრიალდა.

ზღვამ აგრე იცის,
ქარიშხალი როგორც ჩადგება,
დაცხრება ლელვაც
და გაქრება ტალღებთან ერთად
ქაფი და ჭუჭყი,
ზედაპირზე ბოლმად მომდგარი.

ზღვამ აგრე იცის,
 დამშვიდდება ქარიშხლის შემდეგ,
 განებივრებულ კატასავით
 ფეხქვეშ განვება
 და განაახლებს მომხიბვლელად
 ლაჟვარდი ლივლივს.

და რომ ჩახედავ
 გამჭვირვალე, კამკამა სიღრმეს,
 ისევ ბავშვივით დაიჯერებ,
 რომ ფსკერზე, მართლა,
 მარტო მარჯნის და
 მარგალიტის საუნჯენია.

ზღვამ აგრე იცის,
 თურმე ხალხსაც აგრე სცოდნია,
 ქარიშხალივით აიშლება;
 ყალყზე შედგება,
 სულში დაღექილ სიბინძურეს
 გაცოფებული
 ამოყრის მაღლა
 შემზარავად, გულისამრევად...

და როცა ნგრევით
 გულს იჯერებს, გაოგნებული,
 დაცხრება, ისევ
 ძველ სიმშვიდეს დაუბრუნდება,
 და, რაც მშვენება ჰქონდა ადრე,
 ერთიათასად
 გამოაბრწყინებს
 მთელი ქვეყნის თვალგასახარად.

ზღვამ აგრე იცის,
 თურმე ხალხსაც აგრე სცოდნია...

1993

ჩემი გზა, გრძლად რომ ვსახავდი, ოღრო-
ჩოღრო ყოფილა, სულ ერთი ციდა...
რა ცოტა რჩება ამ ხელებს ოქრო,
ამ თითებს, ამდენ სილას რომ ცრიდა.

მაინც ვქრები და მაინც ვენთები,
ღვთიური ცეცხლი კიდევ მქონია...
ოლიმპზე ისევ სხედან ღმერთები,
მოკვდავთა მადლს და ცოდვებს წონიან.

ანონონ! ჯილდოდ მეყოფა ისიც,
ჩემი სიტყვის და ჩემი საქმისა,
მათი ხსენების თუ გავხდი ღირსი,
ერთმა თუ მაინც მომისაკლისა,

თუ გამინათეს გზა ოღრო-ჩოღრო,
თუ გავიგონე მათი ხმა ციდან...
ცოტა ხომ რჩება ამ ხელებს ოქრო,
ამ თითებს,
ამდენ სილას რომ ცრიდა.

1991

დაჰკრა ჟამმა და უკანასკნელი
გზის დასასრულიც თითქმის განაღმა,
თავს აღარ ვაქნევ, როგორც ასკილი,
და ყველაფერზე არ ვარ თანახმა.
მაგრამ დინებას მაინც მივყვები,
თუმც თვალს არ ვხუჭავ
კლდეს რომ ვაწყდები
და მომჟივიან უკან სიტყვები —
წამოფრენილი ჩემი ბარტყები.
მათ ეშინიათ გზიდან აცდენის,
(მათ გზაზე ვარდი არვინ დაფინა),
მე მათგან ზოგი მაინც გავწვრთენი
და მათთან ერთად ცაში დავფრინავ.
გასულა დრო და უკანასკნელიც
განაღმულია გზის დასასრული,
თავს აღარ ვაქნევ, როგორც ასკილი,
და ვგრძნობ, ნაპირზე ჯერ არგასული,
რომ, ცეცხლის რკალით შემოგარსული,
ჩემი დროც უკვე არის წარსული!..

1991

სინდისის განაჩენი

იჯდა ქრისტე და, მდუმარე დიდხანს,
სილაზე თითით როლაცას წერდა,
ჩაქოლვის დასტურს ელოდნენ მისგან.
და არ ცხრებოდა ყაყანი მტერთა.

შუაში იდგა ტურფა ასული,
შიშით ელოდა სასტიკ ბრძანებას,
წამით შეირხა ფიქრში წასული
ქრისტე და წერას თავი ანება.

— ამ ქალს, საჯაროდ, მრუში უწოდეს, —
თვალს ავლებს იქ მყოფთ, გულთამხილველი, —
ნება აქვს მხოლოდ ყოვლად უცოდველს,
ქვა რომ ესროლოს ცოდვილს პირველი.

და ყველამ ჰკითხა სინდისს ნებართვა —
თუ აქვს უფლება, ტყორცნა ითავოს?
ქვის სროლად ხელი ვერვინ შემართა,
უხმოდ გამოდნენ მსხვერპლს სათითაოდ.

ეს განაჩენი დღეს რომ გვსმენოდა,
სულთ მალალის და გულთ წმინდის —
ცოდვილს პირველი ცოტა ესროდა?
ბევრი ჰკითხავდა ნებართვას სინდისს?

1991

ვალე

წლების ფანტელი რაც უფრო მათოვს,
რაც თავდაღმართის დასასრულს ველი,
თვალს ვერ ვუსწორებ შანდორს და ტატოს,
მზერას ვარიდებ დარცხვენით შეუღლის.

ხანდაზმულობას სულ ვერ ვიფერებ,
თუმცა დიდი დღეც ბედის ძღვენია
და რომ გრძელდება ჩემი სიბერე,
ლერმონტოვის და კიტსის მრცხვენია.

თვალს ვერ ვუსწორებ შანდორს და ტატოს,
ვისი სიტყვა და ლექსიც მემართა...
ვალის გადახდა მათთვის მეც მმართებს,
რაკი მათი დღე მეც მომემატა.

უნდა ვიხადო დღესაც და ხვალაც,
რაკი სიცოცხლეს ველარ ვეხსნები,
რაკი დანერა მეც მადევს ვალად
დაუნერელი მათი ლექსების.

და ვიდრე გამსრესს სიმძიმე ვალის,
მიჯობს, ჩემთვისაც დროზე დაღამდეს,
თორემ როდემდის ვარიდო თვალი
მათ, ვისი დღითაც ვცხოვრობ აქამდე.

1991

უსამართლობა

გაზაფხულს ხეთა ჯარიც თან ახლდა, —
ტყეს სად ჩააცვა მწვანე წვრილთვალა?!
ხედავ, ბუნება ისევ განახლდა,
მთა-ბარმა ფერი ისევ იცვალა!

იქუხა ცამ და ღელე ღრიალით
მოვარდა ყალყზე შემდგარ ზვირთებით;
ცეცხლის გამჩენი, ნაკვერცხლიანი,
ატმის ტოტებზე დასკდნენ კვირტები.

ისევ გალობად დასხდნენ ფრთოსნები,
ყაყაჩოს შავი შვენი სხალები;
ყველას დაუდგა ჟამი ოცნების,
განახლების და ფერისცვალების.

შენც სიჭაბუკე უკანვე იხმე,
მაგრამ ვაი, რომ დრო სჯის სხვაგვარად;
არ დაბრუნდება განვლილი სიყრმე,
არ გაშავდება შენი ქალარა...

ცეცხლი სისხლს აღარ აახმიანებს
და ნანობ, როცა ასაკში შეხველ,
რომ გაზაფხული ადამიანებს
ცხოვრების გზაზე ეკუთვნის ერთხელ...

იმ ერთისთვისაც უფალს მადლობა, —
განვლილზე აღარ გემართებს გოდება...

და მაინც არის უსამართლობა,
რომ სიყმანვილე
არ მეორდება.

1992

როგორც ბუდიდან გადმოვარდნილი ბარტყები,
უმნეონი და შეუბუმბლავები,
ნუთისოფლის უნესრიგობას რომ ვანყდებით,
გვიკვირს,
როგორ ვუმკლავდებით!

არყოფნის შვილებს ბევრი რამე გვეუცხოვება,
ღვთის იმედად ვართ, მხოლოდ და მხოლოდ...
სულ ასე მიდის უთავბოლოდ ჩვენი ცხოვრება,
უსასრულობას
რადგან არა აქვს თავი და ბოლო.

1993

ვინ მოგისაჯა სულ ჩრდილი, ჩრდილი...
გზა ეკლიანი და უსასრულო?!
სულ ბენვის ხიდზე როდემდის ივლი,
ყოფნა-არყოფნის ჯვარზე გაკრულო?!

რად ვერ ამალღდი, სიკვდილს რომ სძლევი,
სისხლით რომ რწყავდი
მთაბარს, ველმინდორს?!
ბედუკუღმართი ეგ შენი ბედი
სულ ბენვზე როგორ უნდა ეკიდოს?!

რად ვერ დათრგუნა უკუნი შუქმა,
როდემდის უნდა გვცდიდე, იღბალო?!
მე დავიღალე და ღმერთმა ნუ ქნას,
შენც, საქართველოვ,
შენც დაიღალო!

1994

ღმერთმა შემინდოს!

სიტყვა სატევრად უნდა გექცია,
 თუ აღშფოთებით გული გაქვს სავსე.
 რა დროს ლექსია! რა დროს ლექსია!
 როცა ქვეყანა გექცევა თავზე.

თვალზე ცრემლები როგორ შევიშრო,
 რა დღე დაგვიდგა, რა სამწუხარო!
 მე ჩემი ლექსი საიერიშოდ
 ძმათაგან რომელ ძმას წავუმძღვარო!

სიკვდილი იმედს ხელიდან გვაცლის,
 მოკლულებს ფანტავს ნაფოტივითა,
 ამდენი გესლი, ამდენი ღვარძლი
 სად იყო, როგორ ამოტივტივდა?!

მკვლელის თვალები სისხლს აუვსია,
 და სისხლი მოსწვეთს მკვლელის იარაღს.
 ძმა ძმის საკლავად ვინც გაუსია,
 ზიზღი ეკუთვნის, ლექსი კი არა!

ცა და ქვეყანა თავზე გვექცევა
 და სინანული მეც მეუფლება...
 რა მელექსება! რა მელექსება!
 ღმერთმა შემინდოს ეს ჩვეულება!

1992

ცხოვრება მკაცრი და სასტიკია,
მე კი თვალეზზე ბინდი მეფარა...
მისი ფეხის ხმაც არ გამიგია,
სიბერე ისე წამომეპარა.

ნიაღვარივით უცებ გავარდა
ჩემი წილი დრო, კი არ გავიდა...
არც მომავლისგან ველი სამართალს,
არც მსურს გავლილის გავლა თავიდან.

1991

ფა-ფუ

ხელისგულიდან ყვავილის ფურცლებს,
თუ თოვლის ფანტელს ფაფუკს,
სულის შებერვით შენ აქრობ უცებ
და შემომძახი: ფა-ფუ!

მალე, ვით ზღვაში დაფლეთილ აფრას,
ქარი დაჰბერავს ბაბუს...
ხელისგულივით დახედავ საფლავს
და ჩუმად იტყვი: ფა-ფუ!..

1991

გაქრა ოთხმოცი წელინადი,
დადნა წამებად,
არც გათენება მიხარია,
არც დაღამება!
სიცოცხლე გრძელი რომ მეგონა,
მოკლე ყოფილა,
მოკლე ყოფილა —
თვალის ერთი დახამხამება.

სიკვდილის ლანდი ძუ მგელივით
მომდევს ძუნძულით,
სად გავექცევი, წლების ტვირთით
მხრებდახუნძლული,
სულ მალე ფეხის დასადგმელიც
ალარ დამრჩება,
არყოფნის ზღვაში იძირება
ჩემი კუნძულიც.

რომ მკითხონ: გრძელ გზას
დაიწყებდი ისევ თავიდან?
ღმერთმა მაშოროს,
გადმოვუხტე ქარონს ნავიდან!
მე ჩემს წილ ტკივილს, ჩემს წილ წყენას
არვის ვუსურვებ,
რაც ჯავრი მქონდა,
სამარეშიც ჯავრად ჩავიტან.

დამძიმდა ტვირთი,
წლების ზიდვა გახდა წამება,
არც გათენება მიხარია,
არც დაღამება,
სიცოცხლე გრძელი რომ მეგონა,
მოკლე ყოფილა,
მოკლე ყოფილა —
თვალის ერთი დახამხამება!

1992.

უკანასკნელი სათხოვარი

უფალო, ყური მოაპყარ ჩემკენ,
თხოვნა მაქვს მცირე და უმნიშვნელო,
რაკი არ მკითხე და ისე შემქმენ,
რას იზამ, შენვე უნდა მიშველო.

მე დავიცალე რჩეულ სიტყვებად,
მათ ვტოვებ, როგორც წმინდა ნაწილებს,
მგონი არც ვინმეს ვალი მიმყვება,
არც წყევლა-კრულვით ვინმე მაცილებს.

მათუსალობის არ ვარ მდომელი,
სიკვდილშიც არვინ არ მეცილება,
ვიცი, გარდაქმნა ბევრჯერ მომელის,
ბევრი მომელის სახეცვლილება.

წინ გრძელი გზა მაქვს ბნელით მოცული,
უსასრულო და უსწორ-მასწორო,
ფრთოსნად, ბალახად, წვიმად მოსული,
მშობელ ქვეყანას არ მომამორო.

აქ დავასვენებ ჩემს დალილ სხეულს,
სადაც მის მცველად უნდა ვმდგარიყავ,
ფრინველად ქცეულს, მცენარედ ქცეულს,
საქართველოდან ნურსად გამრიყავ.

ჭურჭლად, რაც გინდა მიეცი ჩემს სულს,
როგორც სიმაღლის ნატვრა მთამსვლელებს,
მე თვით სამოთხის ნათელშიც შესულს
სამშობლოს ნატვრა არ მომასვენებს.

როცა ქართულ ცას თვალს ველარ მოკრავს,
ვიცი, არ უნდა ამას მისნობა,
ჩემს სულს სამშობლოს სიშორე მოკლავს,
როგორც ჰაერის უკმარისობა.

და თუ გამიღებს კარს მაცხოვარი,
ყოვლის შემნდობი რისხვის გარეშე,
მე ერთადერთი მაქვს სათხოვარი —
„იქაც“ მამყოფოს მშობელ მხარეში!..

1992

ღმერთო, იქნება მე ღირსიც არ ვარ,
რომ მოგანვდინო ცაში ლოცვანი.
მიყვები დღეთა გადათვლილ ქარვას,
გასრულდა ჩემი კრიალოსანი.

ჩემი სანთელი ჩემ თვალწინ ქრება,
ვაი, რომ ზოგჯერ შენთვის არ ენთო!
მე სულ ვამბობდი სიცოცხლის ქებას,
სიკვდილთან ცოტა მქონდა საერთო.

მომეც ძალა და მომმადლე რწმენა,
ეშმაკის ძლევად და საზიანოდ,
აღსარებისთვის ამიდგი ენა,
შენს საიდუმლოს რომ მაზიარო.

და მე შენდობის ღირსი თუ არ ვარ,
ქარს გაატანე ჩემი ლოცვანი...
მიყვები დღეთა გადათვლილ ქარვას,
გასრულდა
ჩემი კრიალოსანი.

1992

არყოფნისაკენ!

არყოფნისაკენ! არყოფნისაკენ!
ჩემს გასაფრენად ქრიან ქარები,
გიჟურ ქროლვაში გაქრობას ვჩქარობ,
უკვე გაშლილან იალქანები,
არარსებულთან
შესაერთებლად
სულმოუთქმელად მივექანები,

თავის სამშობლოს ვინც გაქცევია,
თავს რით იმართლებს, ან რა კაცია,
მაგრამ ქვეყანას, როცა ღვარძლი სჭამს
და სიყვარული სულაც გაცლია,
როგორ იცხოვრებ უსიყვარულოდ,
სულის ამოსვლას არ დაგაცლიან.

ჰოდა, ამ ჩემი ლტოლვის მიზეზი
ვინ მოთვლის, რაა და რამდენია!
მე სიხარულიც ბევრი მინახავს,
სისხლის ცრემლებიც ბევრჯერ მდენია,
ბოლოს სიბერე სულ გამიმწარდა,
ქვეყნად ერთი დრო ვის შერჩენია!

და მე აღარ მსურს ისე ვიარო
ამ ქვეყნად, როგორც დღემდე მივლია,
სულაც არ ვნატრობ ედემში ყოფნას,
ვარდებს, ბულბულებს და იდილიას,
არყოფნა მინდა, რაც თავისთავად,
არც სიცოცხლეა, არც სიკვდილია!

არც ჯოჯოხეთის გვერდის ავლა მსურს,
არც სამოთხეში შესვლა დიდებით,
მე სატანჯველის ცეცხლი არ მაკრთობს,
არც მაშინებენ ბენჯის ხიდები,
არც განკითხვის დღის სამსჯავროს ვუფრთხი,
პასუხისგებას არ ვერიდები.

იქ სადარდელი არ მელოდება,
არც რამ სიამე და სალბუნება,
შური და ბოღმა იქ არ იქნება,
არც უზნეობის სხვა რამ ცთუნება,
არც სხვა რამ ვნება, რაც აშფოთებდა
ჩემს არსებას და კაცურ ბუნებას.

იქ არც ხმლიანი დგას ანგელოსი,
 ცოდვილებს შვების კარს რომ არ უღებს,
 არც ჩამაგდებენ მდულარე კუპრში,
 არც დამადებენ რკინის მარწუხებს,
 ავის და კარგის მოგონებებით
 მეხსიერება არ შემანწუხებს.

იქ ჩემს მისვლასაც ვერვინ შეიტყობს,
 ვერც შემოსასწრებს ჩემსას შესვამენ,
 ალერსით არვინ მომეგებება,
 არავინ მეტყვის: „შენი კვნესამე!“.
 აღარც სიცოცხლე, აღარც სიკვდილი,
 მე რაღაც სულ სხვა მინდა — მესამე!

არყოფნისაკენ! არყოფნისაკენ!
 ჩემს გასაფრენად ქრიან ქარები,
 გიჟურ ქროლვაში გაქრობას ვჩქარობ,
 უკვე გაშლილან იალქანები,
 არარსებულთან
 შესაერთებლად
 სულმოუთქმელად მივექანები,

გაქრობა მინდა, არარად ქცევა,
 არყოფნა მინდა, დადგა ამის დრო.
 არავითარი ზესთასოფელი,
 არავითარი სულთა სამკვიდრო,
 არც მიფიქრია — სიცარიელე
 ან დავაქციო ან გავამდიდრო.

იქ დრო არ იძვრის გაჩერებული,
 ერთმანეთს არ ცვლის ზაფხულ-ზამთარი,
 უცნობ პლანეტებს ქროლვით ჩავუვლი,
 ქუდმოხდილი და ფეხზე ამდგარი,
 მაგრამ სანთლის ფრთებს მე ვერ ვენდობი
 ის ახლაც მტკივა მხრებზე დამდნარი.

იკარუსივით ვერ გავფრინდები,
 ვერც ზღაპრის ფრთოსან რამის ჭენებით,
 ვერც მაგელანის გემებს გავყვები,
 იმ მეზღვაურებს ვერ ვეჩვენები,
 ოკეანეში რომ ინთქმებოდნენ
 ახალი გზების აღმომჩენები.

არყოფნისაკენ! არყოფნისაკენ!
ჩემს გასაფრენად ქრიან ქარები,
გიჟურ ქროლვაში გაქრობას ვჩქარობ,
უკვე გაშლილან იალქანები,
არარსებულთან
შესაერთებლად
სულმოუთქმელად მივექანები,

დე, დამიბრმავოს თვალები ელვამ,
იქუხოს ცამ და მეხმა იჭექოს,
მე იმ ქროლვაში გაოგნებული,
ვერ გავიგონებ ამ ქვეყნის ექოს,
მე დღემდე უცნობ სანვავზე ვფიქრობ,
ჩემს უსასრულოდ გრძელ გზას რომ ეყოს.

მეტეორების თქემშიც რომ მოვხვდე,
ალარ ვიზრუნებ თავდასაცავად,
გაუკვლეველი გზის გასაკვლევად
სხვა ძალას ვცდი და ჩავერთავ სხვა ძრავას —
ჩემს ხორცშეუსხმელ ლამაზ ოცნებებს
უხვად დავხარჯავ საგზალ-სანვავად.

იმ ოცნებების ძალით გამაფრენს
ის ცეცხლი გულზე რომ მიკიდია,
არარაობის ბოლო სადგური
არარსებული ქვეყნის კიდეა,
მანძილი დიდი მაქვს გასავლელი,
მაგრამ სურვილი — უფრო დიდია!

და აი, უკვე, არყოფნისაკენ
სულმოუთქმელად მივექანები,
გიჟურ ქროლვაში გაქრობას ვჩქარობ,
შავად გაშლილან იალქანები,
არყოფნისაკენ!
არყოფნისაკენ!
ჩემს გასაფრენად ქრიან ქარები.

1994

სარჩევი

მურმან ლებანიძე — შედეგრი 80 წლის ასაკში!

(წინასიტყვა)	5
ოდა თავისუფლებას	8
* (ამას მკარნახობს...)	10
* (ამ სოფლის წესი ეს იყო ალბათ...)	11
ფიქრები საქართველოს რუკაზე	12
* (ოცი წლის ბიჭებს ვაცილებ ცრემლით)	14
რა დამაძინებს!	15
* (თუმც უნაპირო გაქვთ მინა-წყალი...)	16
კოშმარული წინათგრძნობა	18
ნახანძრალ თბილისში	20
შხამით სავსე თასი	22
ვინ ახსნის!	23
გვაპატიებენ?	24
ვერ შემაძეულებ!	25
არ თქვა, აღარ გამაგონო!	26
ორგვარი სინანული	28

ამაოების მატარებელი	29
* (ნუთუ ბოლომდე ბოროტს დანებდი?!)	30
და მაინც მჯერა	31
თვალი ცქერით, გული ძგერით	32
ზღვამ აგრე იცის	33
* (ჩემი გზა)	36
* (დაჰკრა ჟამმა და...)	37
სინდისის განაჩენი	38
ვალი	40
უსამართლობა	42
* (როგორც ბუდიდან გადმოყრილი ბარტყები...)	44
* (ვინ მოგისაჯა...)	45
ღმერთმა შემინდოს	46
* (ცხოვრება მკაცრი...)	48
ფა-ფუ	49
* (გაქრა ოთხმოცი...)	50
უკანასკნელი სათხოვარი	52
* (ღმერთო იქნება...)	54
არყოფნისაკენ	56

გრიგოლ გრიგოლის ქა აბაშიძე

არყოფნისაკენ

ლექსები

(მეორე გამოცემა)

დაკაბადონება: სალომე პაიჭაძე

ოპერატორი: თამარ ტყაბლაძე

დაიბეჭდა „ეროვნული მწერლობის“

სტამბაში. მხატვრის ქ. 4

ტელ: 31-70- 47

32-73- 62

E-maile

litandart@yahoo.com

vaja.otarashvili@yahoo.com